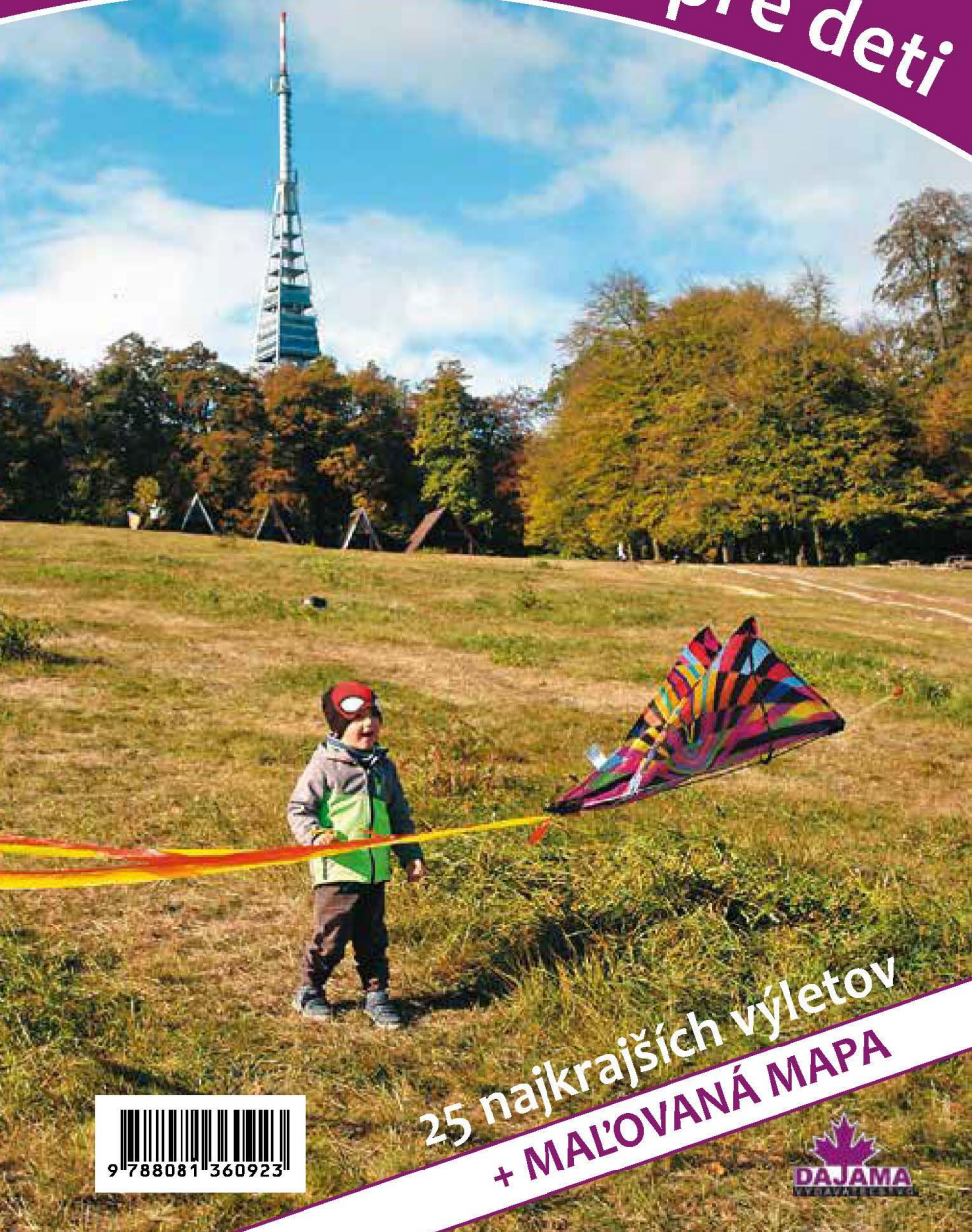

Bratislava pre deti

25 najkrajších výletov
+ MAĽOVANÁ MAPA

9 788081 360923

Bratislava pre deti

Daniel Kollár
Viera Poláková

Zostavil: Daniel Kollár

Vyšlo s finančnou podporou Ars Bratislaviensis

ARS BRATISLAVENSIS

Bratislava pre deti

1. vydanie, 2018

© Autori textu: Daniel Kollár, Viera Poláková

Zodpovedný redaktor a editor: Daniel Kollár

Technický redaktor: Zuzana Kollárová

Jazyková úprava: Ľubica Kotmániková

© Fotografie: Daniel Kollár (počet fotografií 101), Viera Poláková (73),

Zuzana Kollárová (13), Daniela Kollárová (6) a Ján Lacika (3)

Fotografia na obálke: Pod Kamzíkom (Zuzana Kollárová)

Úprava fotografií: Tomáš Votava

Mapa: Vydavateľstvo CBS spol. s. r. o.

© Dizajn a typografia: Zuzana Kollárová

Tlač: PRESS GROUP, s. r. o.

Akékolvek, hoci aj čiastočné použitie diela je dovoľené len s písomným súhlasom vydavateľstva DAJAMA.

© RNDr. Daniel Kollár – DAJAMA

Lublanská 2, 831 02 Bratislava

tel.: +421 (2) 446 317 02, info@dajama.sk, www.dajama.sk

Vydalo vydavateľstvo DAJAMA v roku 2018 ako svoju 303. publikáciu.

ISBN 978-80-8136-0923

Milí čitatelia,

po viacerých úspešných knižných edíciách vydavateľstva Dajama je tu ďalšia, ktorá bude mapovať najkrajšie trasy a lokality na Slovensku z pohľadu detí a s nimi poznávať Slovensko pešo, na bicykli, autom či pohľadom z výšky. Prinesie niekoľko publikácií, ktoré vám umožnia na výletoch s deťmi poznávať jednotlivé kúty vlastnej krajiny.

Bratislava pre deti je prvým dielom edície Výlety s deťmi, ktorý ponúka 25 najkrajších výletov pre deti v Bratislave a jej bezprostrednom okolí. Množstvo informácií, textov, fotografií a ilustrácií je ideálnym námetom na plánovanie rodinných výletov a zmysluplného trávenia voľného času s deťmi. Doplnkom knihy je aj maľovaná mapa Bratislavy a okolia s naznačenými výletmi.

Autorská dvojica Daniel Kollár a Viera Poláková zmapovala 25 výletných lokalít, ktoré patria k najzaujímavejším miestam predovšetkým z hľadiska bratislavských detí. Spracováva zábavným a vizuálne zaujímavým spôsobom jednotlivé lokality a atrakcie mesta vhodné pre detské aktivity z pohľadu turistiky, bicyklovania, prehĺbenia vedomostí, hry a oddychu. Predstavuje detskému čitateľovi a jeho rodičom zaujímavé zákutia Bratislavy vhodné na návštevu a trávenie voľného času a zároveň prehľbuje poznanie o javoch a skutočnostiach, ktoré tvoria súčasť mesta a života jeho obyvateľov

Súčasťou knihy sú aj praktické informácie a rady potrebné pri plánovaní týchto výletov. Hoci takmer na každé miesto sa dnes už dostaneme autom, autori odporúčajú predovšetkým pešie či cyklistické výletné trasy. Pritom nemôžu chýbať informácie o dĺžke, prevýšení či náročnosti týchto trás (od veľmi ľahkých až po ťažké), ktoré však majú súvislosť aj s vekom dieťaťa a jeho kondíciou. Ide väčšinou o spriemerované údaje a odporúčania, a tak prakticky každý výlet môže v prítomnosti rodiča absolvovať dieťa vo veku od troch do pätnásť rokov. Samozrejme, trvanie výletu sa dá skrátiť či predĺžiť podľa dispozícií dieťaťa a je len na rodičoch, ktorú alternatívu zvolia.

Prajeme vám veľa pekných zážitkov na výletoch s deťmi a pri objavovaní známych, ale aj menej známych miest. Dúfame, že spoločné aktívne trávenie voľných chvíľ detí a dospelých sa stane neodmysliteľnou súčasťou vášho života a prispeje ešte ku krajšiemu vzťahu „malých“ a „veľkých“.

Daniel Kollár

peší výlet

cyklistický výlet

dĺžka výletu v kilometroch

počet nastúpaných metrov

čas výletu v hodinách

náročnosť výletu

5 Rieka Morava

6 Zámok Schloss Hof

3 Devínska Kobyla

2 Hrad Devín

25 Plavba loďou po Dunaji

4 Dúbravské bunkre

10 Partizánska lúka

13 Železná studnička

12 Kačín

11 Písaný kameň

7 Hrad Pajštún

8 Biofarma Príroda

9 Abeland

BRATISLAVA

20 Petržalka bunkre

RAKÚSKO

SCHÖNABRUNN

PRELLENKIRCHEN

DEUTSCH

PAMA

PLAVECKÝ ŠTVRTOK

ZOHOR

STUPAVA

BORINKA

MARIANKA

MARKTHOF

NATIONAL PARK DONAU

HAINBURG AN DER DONAU

HUNDSHEIM

WOLFSTHAL

EDELSTAL

BERG

KITTSEE

PERNEK

JABLONOVÉ

VOJENSKÝ OBV. ZÁHORIE - Č. TURECKÝ VR

Malá Hviezda 209

Spálenisko 504

Koreniec 522

X Košarisko

Pod Pažšťanom

Kaštieľ Stupava

Pútnické miesto

Dračí hrádok

Malý Slávin

U Slivu

Záhonská Bystrica

Hrubá pleš 334

Lamač

Hrabovina 434

Kamzík 440

Rozhl.

Hundsheimer Berg 481

Teichberg 321

Königswarte 344

174

2

503

501

2

D2

E65

505

D4

2

505

514

9

9

9

50

50

50

A6

A6

K stolu naruby

Bratislavský hrad sa vyníma nad Starým Mestom a je neprehliadnuteľnou dominantou mesta a výborným orientačným bodom. V druhej polovici 20. storočia a na začiatku 21. storočia prebehla jeho rozsiahla rekonštrukcia, a tak sa z chátrajúcich ruín stala atraktívna cieľová destinácia nielen pre dospelých návštevníkov, ale aj pre deti. Hrad je ľahko dostupný a poskytuje pôsobivé výhľady na Dunaj, Staré Mesto a Petržalku. V jeho areáli sa nachádza detské ihrisko a upravená baroková záhrada, v ktorej si návštevníci hradu môžu oddýchnuť po prehladke výstav či hradných expozícií.

Parkovisko pri Bratislavskom hrade
→ areál Bratislavského hradu

1 km

50 m

2 hod.

veľmi ľahká

Prístup

Na Bratislavský hrad sa možno dostať autom, trolejbusom alebo pešo. Ak ideme autom, môžeme zaparkovať priamo pri hrade v podzemnom platenom parkovisku alebo v niektorej z bočných uličiek mesta. Ak ideme trolejbusom (linky č. 203 a 207), vystúpime na zastávke Hrad. Pešo sa môžeme vybrať na hrad napr. od Dómu sv. Martina, kde prejdeme popod Most SNP a Zámockými schodmi vystúpime k bráne hradu.

Bratislavský hrad stojí na vrchu vysokom 85 metrov a je viditeľný do vzdialenosti 30 kilometrov. Vďaka štyrom vežiam na nárožiach dostal prezývku „obrátenej stôl“ alebo „stôl naruby“.

K hrade sa môžeme prejsť aj zo zastávky Zochova po Zámockej ulici. Do areálu Bratislavského hradu vojdem v tomto prípade Viedenskou bránou, ktorá stojí neďaleko budovy parlamentu.

Na Bratislavský hrad

Chodníkom vystúpime na nádvorie, kde sa nám otvorí nádherný výhľad na Petržalku, Dunaj a Most SNP. V prípade záujmu o rôzne výstavy či expozície situované v interiéri hradnej budovy si kúpime lístky v pokladni pred vchodom do samotného hradu.

Na prízemí hradu sa nachádzajú fotografie a popis rekonštrukcie hradu. Na vyššom poschodí sa nachádzajú výstavy podľa aktuálneho programu, ktoré pripravuje Historické múzeum

Na mieste súčasnej barokovej záhrady sa už v roku 1743 nachádzala záhrada francúzskeho typu. Od ostatného areálu hradu bola oddelená pomerne vysokým múrom.

Slovenského národného múzea. K stálym expozíciám patrí výstava Dejiny Slovenska, ktorá zachytáva vývoj slovenského územia od paleolitu až po prelom 9. a 10. storočia, tzn. po obdobie zániku Veľkej Moravy, a počiatky formovania Uhorského štátu. V etape príprav je otvorenie ďalšej stálej expozície dejín Slovenska pod názvom Stredovek. Po prehliadke expozícií sa deti určite potešia návšteve obchodu so suvenírmi a rodičia kávičke v susednom bufete.

Pri prehliadke hradu môžeme ďalej pokračovať smerom ku Korunnej veži, do ktorej vedú strmé schody. Z tohto hľadiska je ich zdolanie vhodné skôr pre staršie deti. Zo zatvorených okien veže sa nám naskytne pôsobivý výhľad na Staré Mesto a jeho okolie. Po návšteve Korunnej veže sa vrátíme na nádvorie a obídeme hrad z pravej strany, kde ležia základy Veľkomoravskej baziliky z 9. storočia a základy Kostola sv. Spasiteľa z 11. storočia. Na ľavej strane sa nachádza vstupná brána do

Viete, že...

- *Korunná veža je najstaršou dodnes stojacou stavbou Bratislavského hradu. Výrazne sa odlišuje od ostatných vežičiek hradného paláca pochádzajúcich až zo 17. storočia.*
- *Podľa jednej z povestí do Korunnej veže rád chodil mladý pán Bratislavského hradu Imrich, ktorý sa zaľúbil do krásnej Alžbety z podhradia. Daroval jej svojho najmilšieho psa Hektora. Keď dievča neskôr uniesli zbojníci, Hektor ju vypátral a zachránil ju. Neskôr mladí manželia žili šťastne na hrade spolu aj s Hektorom.*

barokovej záhrady. Záhrada je pekne upravená a deti zaujme fontána, do ktorej sa hádžu mince. Neďaleko záhrady sa nachádza aj detské ihrisko. Pod ihriskom, za hradným múrom, sa nám naskytne priam pohľadnicový výhľad na Staré Mesto s jeho farebnými strechami domov a vežami kostolov. Vrátime sa späť k hradu cez Leopoldovo nádvorie a ešte vystúpime schodmi ponad Leopoldovu bránu, odkiaľ sa nám otvárajú opäť výhľady. Z hradu vyjdeme Viedenskou bránou.

Na hrade bola jedna studňa bez vody, ktorá bola postrachom pre klamárov. Kto vraj niekoho oklamal, vždy do nej padol.

Užitočné informácie

Vstupné na Bratislavský hrad: dospelí 10 €, dôchodcovia, žiaci a študenti 4 €, rodinná vstupenka 2 dospelí a max. 3 deti 20 €, deti do 6 rokov zdarma, prvá nedeľa v mesiaci zdarma. Vstup do areálu hradu je zdarma.

Otváracia doba: v hlavnej sezónne (apríl – október) utorok – nedeľa 10.00 – 18.00 hod. (posledný vstup o 17.00 hod.), vo vedľajšej sezónne (november – marec) utorok – nedeľa 9.00 – 17.00 hod. (posledný vstup o 16.00 hod.). Areál hradu je otvorený denne od 9.00 hod.

(www.bratislavskyhrad.eu)

Informácie o aktuálnych výstavách: Historické múzeum Slovenského národného múzea (www.snm.sk)

Na pevnosť Slovanov

Hrad Devín, ktorý sa nachádza v bratislavskej mestskej časti Devín, je obľúbenou zastávkou nielen slovenských, ale aj zahraničných návštevníkov. Z jednej strany je chránený sútokom riek Dunaja a Moravy a z druhej strany horským masívom Malých Karpát. Kedysi mal hrad aj významnú strategickú polohu, križovali sa tu Jantárová a Podunajská obchodná cesta. Z hornej časti hradu je krásny výhľad na Malé Karpaty, Dunaj či Moravu, ktorý si vychutnajú skôr staršie deti. Na hrade si môžu vyskúšať aj streľbu z luku a rôzne iné hry. Menšie deti sa zabavia stúpaním po schodoch, schovávaním sa v „bludiskách“ voľakedajších obydľí, vlievaním vody do studne či hádzaním gúľ do dračích papúľ. V inej časti areálu hradu sa nachádzajú aj živé zvieratá – ďalšie lákadlo pre deti.

Devín → hrad Devín

1 km

50 m

2 hod.

veľmi ľahká

Prístup

Do Devína sa dopravíme autom, autobusom, loďou, bicyklom alebo prídeme pešo. Ak ideme z centra Bratislavy autobusom, nastúpime na zastávke Most SNP (linky č. 29 a 129). Na Devíne vystúpime v centre obce pri Kostole Panny Márie a k hradu prejdeme bočnou ulicou, ktorou vedie červená značka. Keď prídeme na veľké parkovisko, na jeho konci uvidíme hrad. Z Bratislavy sa môžeme na Devín odviezť aj loďou (výlet č. 25). Na Devín smeruje tiež niekoľko cyklistických trás, trasa z Bratislavy však vedie prevažne po pomerne frekventovanej ceste pre autá a neodporúčame ju absolvovať s deťmi. Na Devín sa môže vybrať aj pešo, cez devínsku časť Malých Karpát z Devínskej Novej Vsi, Dúbravky alebo Karlovej Vsi, pričom na peší presun treba rátať minimálne od jednej až do 3 hodín v závislosti od výberu turistickej trasy. Ak chceme prísť k hradu autom, zaparkujeme priamo na veľkom parkovisku pri hrade. Na parkovisko nás z hlavnej cesty vedúcej cez Devín nasmeruje tabuľka s vyobrazením hradu.

Kamenný stredoveký hrad Devín bol postavený na skalnom brale najneskôr v druhej polovici 13. storočia. V tomto období sa stal významným pohraničným hradom, ktorý strážil západnú hranicu Uhorského kráľovstva.

Z Devína na hrad Devín

Popri stánkoch so suvenírmí pojedeme do areálu hradu a pri vstupnej bráne si kúpime lístky. Pokračujeme chodníkom ďalej, okolo pozostatkov ranokresťanskej kaplnky zo 4. storočia a základov osady z 11. až 13. storočia. Na lúke pri chodníku sa pasú ovce a oslík, ktoré zaujmú každé dieťa. Z týchto miest sa nám začínajú otvárať aj prvé výhľady na kopc Devínska Kobyla a jej okolie. Na konci pravej vetvy chodníka sa vyníma hrad, do ktorého po chvíli pojedeme mostom. Nádvoriu dominuje hradná studňa, ktorá bola vykopaná v 15. storočí. Vydáme sa od nej doľava a schodmi vystúpime na zručaninu. Skalnatou „chodbou“ prejdeme až na jej koniec, kde sa nám

Expozícia v jaskynnej časti hradu ponúka unikátnu prezentáciu zvyškov mora z obdobia treťohôr starých 16 miliónov rokov s pozorovateľnými vplyvmi pôsobenia morskej hladiny v devínskom skalnom brale. Skalnaté bralo, na ktorom leží zručanina hradu Devín, bolo kedysi skalnatým ostrovom mora.

Na vyhliadke deti môžu pozorovať lode, ako sa plavia proti prúdu, či obdivovať lietajúce vtáky.

naskytné krásny výhľad na sútok Dunaja a Moravy.

Z vyhliadkového miesta sa vrátíme k studni a cestou preskúmame niekdajšie obydlia, ktoré sú pre deti dobrou schovávačkou. Odtiaľto sa nám opäť naskytnú krásne výhľady už aj na hradnú vežičku (tzv. Panenskú vežu), ktorá je charakteristickým symbolom hradu Devín. Neskôr prejdeme mostom k ďalšej časti hradu. Pod mostom je nachystaných niekoľko hier, ktoré si môžu návštevníci hradu vyskúšať. Vystúpime hore schodmi na jednotlivé nádvorcia a nav-

Viete, že...

- Na vrchole štíhleho skalného výbežku nad sútokom Dunaja a Moravy sa vypína strážna vežička nazvaná Panenská veža alebo Mniška. Osemhranná tehlová veža ozdobená cimburím je vysoká 4,8 m, má priemer 2,8 m a vnútornú svetlosť 2 m. Vstupovalo sa do nej úzkym vchodom a jej úzke štrbinové okienka slúžili na pozorovanie.

štívime expozíciu, ktorá je situovaná v jaskyni hradu. Dospelí a väčšie deti si môžu prečítať o histórii hradu a menšie deti popozerať rôzne vykopávky symbolizujúce jednotlivé obdobia existencie hradu.

Horná vyhládka poskytuje pôsobivý panoramatický výhľad na sútok riek Dunaja a Moravy, Sandberg, Devínsku Kobylu (výlet č. 3), rakúske polia či samotnú mestskú časť Devín. Z tejto perspektívy sa ukáže aj celý pôdorys hradu. Cestou späť na nádvorie sa deti môžu zabaviť hádzaním loptičiek do papúl draka. Po návšteve hradu je odmenou pre deti ihrisko, ktoré sa nachádza pod hradom pri bufetoch s občerstvením. V prípade záujmu sa deti môžu

• *K hradnej vežičke sa viaže povest' o devínskom hradnom pánovi Mikulášovi, ktorý uniesol krásnu Margarétu z Korutánska proti vôli rodičov. V deň svadby sa jej príbuzní aj s vojakmi dostali ľstou na hrad. Mikuláš sa aj s nevestou uchýlil do vežičky, ale napokon v nerovnom boji zahynul. Nešťastná Margaréta skočila do vln Dunaja.*

povoziť aj na koníkoch, na lúke situovanej vedľa parkoviska pre autá. Neďaleko hradu, pri sútoku riek, sa nachádza pamätník Brána slobody, ktorý je venovaný obetiam útekov „na západ“ počas rokov okupácie.

Užitočné informácie

Vstupné na hrad Devín: dospelí 5 €, deti 6 až 14 rokov, dôchodcovia a študenti 2,50 €, rodinná vstupenka 2 dospelí, deti do 14 rokov 10 €, deti do 6 rokov zdarma.

Otváracia doba: v hlavnej sezónne (máj – september) v utorok až piatok od 10.00 do 18.00 hod. (posledný vstup o 17.30 hod.), v sobotu a nedeľu od 10.00 do 19.00 hod. (posledný vstup o 18.30 hod.), (apríl a október) v utorok až nedeľu od 10.00 do 17.00 hod. (posledný vstup o 16.30 hod.); vo vedľajšej sezóne (november – marec) v pondelok až nedeľu od 10.00 do 16.00 hod. (posledný vstup o 15.30 hod.), vstup je možný iba do areálu hradu.

V areáli hradu platí zákaz vstupu so psom (okrem vodiacich psov). Psa je možné nechať pri hlavnej bráne. (www.muzeum.bratislava.sk)

Svetoznáme nálezisko skamenelín na Sandbergu sa môže popýšiť veľkým množstvom nájdených druhov rôznych skamenených organizmov.